alias autem non repererunt, quas ſimili modo traderent.

15 Univerſuſque Iſrael valde doluit, & egit pœnitentiam ſuper interfectione unius tribus ex Iſrael.

16 Dixeruntque majores natu: Quid faciemus reliquis, qui non acceperunt uxores? omnes in Benjamin fœminæ conciderunt,

17 Et magna nobis cura, ingentique ſtudio providendum eſt, ne una tribus deleatur ex Iſrael.

18 Filias enim noſtras eis dare non poſſumus conſtricti juramento & maledictione, qua diximus: maledictus qui dederit de filiabus ſuis uxorem Benjamin.

19 Ceperuntque conſilium, atque dixerunt: Ecce ſolemnitas Domini eſt in Silo anniverſaria, quæ ſita eſt ad Septentrionalem urbis Bethel, & ad Orientalem plagam viæ quæ de Bethel tendit ad Sichimam, & ad Meridiem oppidi Lebona.

20 Præceperuntque filiis Benjamin, atque dixerunt: Ite: & latitate in vineis.

21 Cumque videritis filias Silo ad ducendos choros ex more procedere, exite repente de vineis, & rapite ex eis ſinguli uxores ſingulas, & pergite in Terram Benjamin.

22 Cumque venerint patres earum, ac fratres, & adverſum vos queri cœperint, atque jurgari, dicemus eis: Miſeremini eorum: non enim rapuerunt eas jure bellantium atque victorum, ſed rogantibus ut acciperent, non dediſtis, & a veſtra parte peccatum eſt.

23 Feceruntque filii Benjamin, ut ſibi fuerat imperatum: & juxta numerum ſuum, rapuerunt ſibi de his quæ ducebant choros, uxores ſingulas: abieruntque in poſſeſſionem ſuam, ædificantes urbes, & habitantes in eis.

24 Filii quoque Iſrael reverſi ſunt per tribus & familias in tabernacula ſua. In diebus illis non erat rex in Iſrael: ſed unuſquiſque, quod ſibi rectum videbatur, hoc faciebat.

LI-

LIBER RUTH.

CAPUT PRIMUM.

Elimelech Bethlehemita præ nimia fame cum uxore Noemi ac duobus filiis in terram Moab concedit; quo una cum filiis mortuo, Noemi cum Ruth nuru ſua in Bethlehem revertens, non vult vocari Noemi, ſed Mara.

1 IN diebus unius judicis, quando judices præerant, facta eſt fames in Terra. Abiitque homo de Bethlehem Juda, ut peregrinaretur in regione Moabitide, cum uxore ſua ac duobus liberis.

2 Ipſe vocabatur Elimelech, & uxor ejus Noemi: & duo filii, alter Mahalon, & alter Chelion, Ephrathæi de Bethlehem Juda. Ingreſſique regionem Moabitidem, morabantur ibi.

3 Et mortuus eſt Elimelech maritus Noemi: remanſitque ipſa cum filiis.

4 Qui acceperunt uxores Moabitidas, quarum una vocabatur Orpha, altera vero Ruth. Manſeruntque ibi decem annis,

5 Et ambo mortui ſunt, Mahalon videlicet & Chelion: remanſitque mulier orbata duobus liberis ac marito.

6 Et ſurrexit ut in patriam pergeret cum utraque nuru ſua, de regione Moabitide: audierat enim quod reſpexiſſet Dominus populum ſuum, & dediſſet eis eſcas.

7 Egreſſa eſt itaque de loco peregrinationis ſuæ, cum utraque nuru: & jam in via revertendi poſita in Terram Juda,

8 Dixit ad eas: Ite in domum matris veſtræ, faciat vobiſcum Dominus miſericordiam, ſicut feciſtis cum mortuis & mecum.

9 Det vobis invenire requiem in domibus virorum, quos ſortituræ eſtis. Et oſculata eſt eas. Quæ elevata voce flere cœperunt,

10 Et dicere: Tecum pergemus ad populum tuum.

11 Quibus illa respondit: Revertimini filiæ meæ, cur venitis mecum? num ultra habeo filios in utero meo, ut viros ex me sperare possitis?

12 Revertimini filiæ meæ, & abite: jam enim senectute confecta sum, nec apta vinculo conjugali. Etiam si possem hac nocte concipere, & parere filios,

13 Si eos expectare velitis, donec crescant, & annos pubertatis impleant, ante eritis vetulæ quam nubatis. Nolite, quæso, filiæ meæ: quia vestra angustia magis me premit, & egressa est manus Domini contra me.

14 Elevata igitur voce, rursum flere cœperunt: Orpha osculata est socrum, ac reversa est: Ruth adhæsit socrui suæ.

15 Cui dixit Noemi: En reversa est cognata tua ad populum suum, & ad deos suos, vade cum ea.

16 Quæ respondit: Ne adverseris mihi ut relinquam te & abeam: quocumque enim perrexeris, pergam: & ubi morata fueris, & ego pariter morabor: Populus tuus populus meus, & Deus tuus Deus meus.

17 Quæ te terra morientem susceperit, in ea moriar: ibique locum accipiam sepulturæ. Hæc mihi faciat Dominus, & hæc addat, si non sola mors me & te separaverit.

18 Videns ergo Noemi, quod obstinato animo Ruth decrevisset secum pergere, adversari noluit, nec ad suos ultra reditum persuadere:

19 Profectæque sunt simul, & venerunt in Bethlehem. Quibus urbem ingressis, velox apud cunctos fama percrebuit: dicebantque mulieres: Hæc est illa Noemi.

20 Quibus ait: Ne vocetis me Noemi (id est pulchram) sed vocate me Mara (id est, amaram) quia amaritudine valde replevit me Omnipotens.

21 Egressa sum plena, & vacuam reduxit me Dominus. Cur ergo vocatis me Noemi, quam Dominus humiliavit, & afflixit Omnipotens?

22 Venit ergo Noemi cum Ruth Moabitide nuru sua, de terra peregrinationis suæ: ac reversa est in Bethlehem, quando primum hordea metebantur.

CA-

CAPUT II.

Ruth pressa fame, spicas in agro Booz affinis sui colligens, gratiam apud eum invenit, & læta vesperi ad socrum reversa, multum frumenti & de ciborum reliquiis ei affert.

1 ERat autem viro Elimelech consanguineus, homo potens, & magnarum opum, nomine Booz.

2 Dixitque Ruth Moabitis ad socrum suam: Si jubes, vadam in agrum, & colligam spicas, quæ fugerint manus metentium, ubicumque clementis in me patrisfamilias reperero gratiam. Cui illa respondit: Vade filia mea.

3 Abiit itaque & colligebat spicas post terga metentium. Accidit autem ut ager ille haberet Dominum nomine Booz, qui erat de cognatione Elimelech.

4 Et ecce, ipse veniebat de Bethlehem, dixitque messoribus: Dominus vobiscum. Qui responderunt ei: Benedicat tibi Dominus.

5 Dixitque Booz juveni, qui messoribus præerat: Cujus est hæc puella?

6 Cui respondit: Hæc est Moabitis, quæ venit cum Noemi, de regione Moabitide,

7 Et rogavit ut spicas colligeret remanentes, sequens messorum vestigia, & de mane usque nunc stat in agro, & ne ad momentum quidem domum reversa est.

8 Et ait Booz ad Ruth: Audi filia ne vadas in alterum agrum ad colligendum, nec recedas ab hoc loco: sed jungere puellis meis,

9 Et ubi messuerint, sequere. Mandavi enim pueris meis, ut nemo molestus sit tibi, sed etiam si sitieris, vade ad sarcinulas, & bibe aquas, de quibus & pueri bibunt.

10 Quæ cadens in faciem suam & adorans super terram, dixit ad eum: Unde mihi hoc, ut invenirem gratiam ante oculos tuos, & nosse me dignareris peregrinam mulierem?

11 Cui ille respondit: Nuntiata sunt mihi omnia, quæ feceris socrui tuæ post mortem viri tui: & quod reliqueris parentes tuos, & ter-

ram

ram in qua nata es, & veneris ad populum, quem antea nesciebas.

12 Reddat tibi Dominus pro opere tuo, & plenam mercedem recipias a Domino Deo Israel, ad quem venisti, & sub cujus confugisti alas.

13 Quæ ait: Inveni gratiam apud oculos tuos domine mi, qui consolatus es me, & locutus es ad cor ancillæ tuæ, quæ non sum similis unius puellarum tuarum.

14 Dixitque ad eam Booz: Quando hora vescendi fuerit, veni huc, & comede panem, & intinge buccellam tuam in aceto. Sedit itaque ad messorum latus, & congessit polentam sibi, comeditque & saturata est, & tulit reliquias.

15 Atque inde surrexit, ut spicas ex more colligeret. Præcepit autem Booz pueris suis, dicens: Etiamsi vobiscum metere voluerit, ne prohibeatis eam:

16 Et de vestris quoque manipulis projicite de industria, & remanere permittite, ut absque rubore colligat, & colligentem nemo corripiat.

17 Collegit ergo in agro usque ad vesperam: & quæ collegerat virga cædens & excutiens, invenit hordei quasi ephi mensuram, id es, tres modios.

18 Quos portans reversa est in civitatem, & ostendit socrui suæ: insuper protulit, & dedit ei de reliquiis cibi sui, quo saturata fuerat.

19 Dixitque ei socrus sua: Ubi hodie collegisti, & ubi fecisti opus? sit benedictus qui misertus est tui. Indicavitque ei apud quem fuisset operata: & nomen dixit viri, quod Booz vocaretur.

20 Cui respondit Noemi: Benedictus sit a Domino: quoniam eamdem gratiam, quam præbuerat vivis, servavit & mortuis. Rursumque ait: Propinquus noster est homo.

21 Et Ruth, Hoc quoque, inquit, præcepit mihi, ut tamdiu messoribus ejus jungerer, donec omnes segetes meterentur.

22 Cui dixit socrus: Melius est, filia mea, ut cum puellis ejus exeas ad metendum, ne in alieno agro quispiam resistat tibi.

23 Juncta est itaque puellis Booz: & tamdiu cum eis messuit, donec hordea & triticum in horreis conderentur.

CAPUT III.

Ruth socrus suæ consilio obsecuta ad pedes Booz dormientis recumbens, nuptias verecunde postulat; accepto læto responso, sex hordei modios ad socrum defert.

1 POstquam autem reversa est ad socrum suam, audivit ab ea: Filia mea, quæram tibi requiem, & providebo ut bene sit tibi.

2 Booz iste, cujus puellis in agro juncta es, propinquus noster est, & hac nocte aream hordei ventilat.

3 Lavare igitur, & ungere, & induere cultioribus vestimentis, & descende in aream. Non te videat homo, donec esum potumque finierit.

4 Quando autem ierit ad dormiendum, nota locum in quo dormiat: veniesque & discooperies pallium, quo operitur a parte pedum, & projicies te, & ibi jacebis: ipse autem dicet tibi quid agere debeas.

5 Quæ respondit: Quidquid præceperis faciam.

6 Descenditque in aream, & fecit omnia, quæ sibi imperaverat socrus.

7 Cumque comedisset Booz, & bibisset, & factus esset hilarior, issetque ad dormiendum juxta acervum manipulorum, venit abscondite, & discooperto pallio a pedibus ejus, se projecit.

8 Et ecce, nocte jam media expavit homo, & conturbatus est: viditque mulierem jacentem ad pedes suos,

9 Et ait illi: Quæ es? Illaque respondit: Ego sum Ruth ancilla tua, expande pallium tuum super famulam tuam, quia propinquus es.

10 Et ille, benedicta, inquit, es a Domino filia, & priorem misericordiam posteriore superasti: quia non es secuta juvenes pauperes, sive divites.

11 Noli ergo metuere: sed quidquid dixeris mihi, faciam tibi. Scit enim omnis populus, qui habitat intra portas urbis meæ, mulierem te esse virtutis.

12 Nec abnuo me propinquum, sed est alius me propinquior.

13 Quiesce hac nocte: & facto mane, si te voluerit propinquitatis jure retinere, bene res acta est: sin autem ille noluerit, ego te absque ulla dubitatione suscipiam, vivit Dominus. Dormi usque mane.

14 Dormivit itaque ad pedes ejus, usque ad noctis abscessum. Surrexit itaque antequam homines se cognoscerent mutuo, & dixit Booz: Cave ne quis noverit quod huc veneris.

15 Et rursum, Expande, inquit, pallium tuum, quo operiris, & tene utraque manu. Qua extendente, & tenente, mensus est sex modios hordei, & posuit super eam. Quæ portans ingressa est civitatem,

16 Et venit ad socrum suam. Quæ dixit ei: Quid egisti filia? Narravitque ei omnia, quæ sibi fecisset homo.

17 Et ait: Ecce sex modios hordei dedit mihi, & ait: Nolo vacuam te reverti ad socrum tuam.

18 Dixitque Noemi: Expecta filia donec videamus quem res exitum habeat. Neque enim cessabit homo nisi compleverit quod locutus est.

CAPUT IV.

Booz coram senioribus civitatis, accipit possessionem Elimelech, & Ruth nurum defuncti in uxorem (cedente alio propinquiore juri propinquitatis) ex qua genuit Obed avum Davidis regis.

1 ASCendit ergo Booz ad portam, & sedit ibi. Cumque vidisset propinquum præterire, de quo prius sermo habitus est, dixit ad eum: Declina paulisper, & sede hic: vocans eum nomine suo. Qui divertit, & sedit.

2 Tollens autem Booz decem viros de senioribus civitatis, dixit ad eos: Sedete hic.

3 Quibus sedentibus, locutus est ad propinquum: Partem agri fratris nostri Elimelech vendet Noemi, quæ reversa est de regione Moabitide:

4 Quod audire te volui, & tibi dicere coram cunctis sedentibus, & majoribus natu de populo meo. Si vis possidere jure propinquitatis: eme, &

& posside. Sin autem displicet tibi, hoc ipsum indica mihi, ut sciam quid facere debeam. Nullus enim est propinquus, excepto te, qui prior es: & me, qui secundus sum. At ille respondit: Ego agrum emam.

5 Cui dixit Booz: Quando emeris agrum de manu mulieris, Ruth quoque Moabitidem, quæ uxor defuncti fuit, debes accipere: ut suscites nomen propinqui tui in hæreditate sua.

6 Qui respondit: Cedo juri propinquitatis: neque enim posteritatem familiæ meæ delere debeo. Tu meo utere privilegio, quo me libenter carere profiteor.

7 * Hic autem erat mos antiquitus in Israel inter propinquos, ut si quando alter alteri suo juri cedebat: ut esset firma concessio, solvebat homo calceamentum suum, & dabat proximo suo, hoc erat testimonium cessionis in Israel. * Deut. 25. 7.

8 Dixit ergo propinquo suo Booz: Tolle calceamentum tuum. Quod statim solvit de pede suo.

9 At ille majoribus natu, & universo populo, Testes vos, inquit, estis hodie, quod possederim omnia quæ fuerunt Elimelech; & Chelion, & Mahalon, tradente Noemi:

10 Et Ruth Moabitidem, uxorem Mahalon, in conjugium sumpserim, ut suscitem nomen defuncti in hæreditate sua, ne vocabulum ejus de familia sua ac fratribus & populo deleatur. Vos, inquam, hujus rei testes estis.

11 Respondit omnis populus, qui erat in porta, & majores natu: Nos testes sumus: faciat Dominus hanc mulierem, quæ ingreditur domum tuam, sicut Rachel, & Liam, quæ ædificaverunt domum Israel: ut sit exemplum virtutis in Ephrata, & habeat celebre nomen in Bethlehem:

12 Fiatque domus tua, sicut domus Phares, * quem Thamar peperit Judæ, de semine quod cibi dederit Dominus ex hac puella. * Gen. 38. 29.

13 Tulit itaque Booz Ruth, & accepit uxorem: ingressusque est ad eam, * & dedit illi Dominus ut conciperet, & pareret filium. * 1. Par. 2. 5. & 4. 1. Matth. 1. 3.

14 Dixeruntque mulieres ad Noemi: Benedictus Dominus, qui non est passus ut deficeret suc.